

יענך ה' ביום צרה (תהילים כ, ב)

שני פירושים לתהילים פרק כ':

1. מחבר פירוש "דעת מקרא" מציב עיקרון מנחה לפירושו לספר, והוא שכל מזמורי תהילים, על אף שנאמרו במקורם על ידי דוד, נאמרו בלשון ההופכת אותם למתאימים לשמש כתפילות בפי כל אדם מישראל בכל הדורות.

בפירושו לפרק כ' הוא מדגיש, כי עניינו העיקרי של הפרק הוא התפילה. בחלקו הראשון (פס' ב-ו) המתפלל מבקש שה' ישלח את עזרתו למלך, ואז בפסוק ז' הוא מכריז: "עתה ידעתי...". מהיכן הוודאות הזו שהוא מתאר בהמשך, ש"ה' יושיע"!? , ש"המלך יעננו ביום קוראנו"!? , וש"המה כרעו ונפלו, ואנחנו קמנו ונתעודד" !? אלא, אומר הפרשן, שזהו כוחה של התפילה, שהיא מסוגלת לשנות את מצבו הפנימי של האדם. אין כאן בהכרח שינוי במציאות הקשה והמורכבת, אך יש כאן מודעות והתייחסות שונה של האדם. תוך כדי תפילה האדם עצמו עובר שינוי, ואז, היות ומעתה הוא מתבונן אל המציאות מתוך ודאות פנימית של "עתה ידעתי" - מוצא הוא בקרבו את האמונה והביטחון לקום ולהתעודד, תהא אשר תהא המציאות העוטפת אותו. נמצא שהמזמור, בתארו את התהליך האישי שעובר המתפלל, מעודד אותנו לשפר את עולמנו הרוחני ומחזק את מקומה של תפילה משמעותית, שבכוחה לשנות את מבטנו על המציאות.

2. מדרש תהילים על פרק כ' מתמקד בפסוק המופיע בראשיתו "יענך ה' ביום צרה", ומביא את המשל הבא: "משל לאב ובן שהיו מהלכין בדרך, ונתייגע הבן, ואמר לאב: היכן היא המדינה?, אמר לו: בני, סימן זה יהא בידך, אם ראית בית הקברות לפניך, הרי היא המדינה קרובה לך. כך אמר להם הקב"ה לישראל, אם ראיתם את הצרות שתכפו אתכם, באותה שעה אתם נגאלין, שנאמר "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב"...